

1682**ROZPORZĄDZENIE MINISTRA INFRASTRUKTURY**

z dnia 14 grudnia 2001 r.

w sprawie kursów dokształcających kierowców wykonujących transport drogowy.

Na podstawie art. 115c ust. 3 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. — Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. Nr 98, poz. 602, Nr 123, poz. 779 i Nr 160, poz. 1086, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 133, poz. 872, z 1999 r. Nr 106, poz. 1216, z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 43, poz. 483 i Nr 53, poz. 649 oraz z 2001 r. Nr 27, poz. 298, Nr 106, poz. 1149, Nr 110, poz. 1189, Nr 111, poz. 1194, Nr 123, poz. 1353, Nr 125, poz. 1371, Nr 129, poz. 1444 i Nr 130, poz. 1452) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) program kursów dokształcających,
- 2) wzór zaświadczenia o ukończeniu kursu dokształcającego,
- 3) szczegółowe zasady przeprowadzenia kontroli kursu oraz dokumentacji z nim związanej.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) ustawie — rozumie się przez to ustawę z dnia 20 czerwca 1997 r. — Prawo o ruchu drogowym,
- 2) pozwoleniu — rozumie się przez to pozwolenie do kierowania tramwajem.

§ 3. Kierowca pojazdu lub zespołu pojazdów, o którym mowa w art. 115b ust. 1 pkt 2 lit. a) ustawy, gdy pojazdem tym wykonywana jest działalność gospodarcza w zakresie przewozu rzeczy — podlega szkoleniu na kursie dokształcającym, które obejmuje:

- 1) szkolenie podstawowe, jeżeli ubiega się po raz pierwszy o świadectwo kwalifikacji w tym zakresie,
- 2) szkolenie dodatkowe, jeżeli miał wydane:
 - a) przed dniem 1 stycznia 2002 r. świadectwo kwalifikacji w zakresie prawa jazdy kategorii C, C1+E lub C+E albo
 - b) zaświadczenie o ukończeniu kursu dokształcającego w zakresie przewozu osób.

§ 4. Kierowca pojazdu, o którym mowa w art. 115b ust. 1 pkt 2 lit. b) ustawy, gdy pojazdem tym wykonywana jest działalność gospodarcza w zakresie przewozu osób — podlega szkoleniu na kursie dokształcającym, które obejmuje:

- 1) szkolenie podstawowe, jeżeli ubiega się po raz pierwszy o świadectwo kwalifikacji w tym zakresie,
- 2) szkolenie dodatkowe, jeżeli miał wydane:
 - a) przed dniem 1 stycznia 2002 r. świadectwo kwalifikacji w zakresie prawa jazdy kategorii B, B+E, D, D1, D+E, D1+E lub pozwolenie albo
 - b) zaświadczenie o ukończeniu kursu dokształcającego w zakresie przewozu rzeczy.

§ 5. Określa się program kursów dokształcających, o których mowa w § 3 i 4, stanowiący załącznik nr 1 do rozporządzenia.

§ 6. Zaświadczenie o ukończeniu kursu dokształcającego, zwane dalej „zaświadczeniem”, wydaje dyrektor wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego, zwanego dalej „ośrodkiem” — na druku, którego wzór określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 7. 1. Dokumenty wymagane w zakresie realizacji kursu dokształcającego oraz przebieg procesu nauczania podlegają kontroli osób sprawujących w imieniu wojewody nadzór nad prowadzeniem kursów. Osoby te, w ramach wykonywanego nadzoru, mogą uczestniczyć we wszystkich zajęciach określonych programem kursu.

2. Z przeprowadzonej kontroli sporządza się protokół.

§ 8. Dyrektor ośrodka w okresach półrocznych przekazuje wojewodzie informację w zakresie liczby:

- 1) przeprowadzonych kursów,
- 2) osób przeszkolonych,
- 3) wydanych zaświadczeń

— z uwzględnieniem podziału na odpowiedni rodzaj kursu i rodzaj szkolenia.

§ 9. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2002 r.

Minister Infrastruktury: w z. A. Piłat

Załączniki do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 14 grudnia 2001 r. (poz. 1682)

Załącznik nr 1

PROGRAM KURSU DOKSZAŁCAJĄCEGO KIEROWCÓW WYKONUJĄCYCH TRANSPORT DROGOWY

§ 1. 1. Program kursu dokształcającego kierowców przewożących rzeczy lub osoby, zwany dalej „programem”, określa:

- 1) zasady prowadzenia szkolenia,

- 2) plan nauczania,
- 3) charakterystykę absolwenta kursu.

2. Celem szkolenia jest podniesienie poziomu stosowania przez kierowców przepisów dotyczących

transportu, ruchu drogowego i warunków pracy, w połączeniu z racjonalnym i bezpiecznym prowadzeniem pojazdu.

3. Szkolenie może rozpocząć osoba, która złożyła do ośrodka następujące dokumenty:

- 1) kserokopię posiadanego prawa jazdy kategorii:
 - C1+E, C lub C+E, jeżeli podlega szkoleniu, o którym mowa w § 3 rozporządzenia,
 - B, B+E, D, D1, D+E, D1+E lub pozwolenia, jeżeli podlega szkoleniu, o którym mowa w § 4 rozporządzenia,
- 2) kserokopię posiadanego świadectwa kwalifikacji albo zaświadczenie o ukończeniu kursu dokształcającego w zakresie przewozu rzeczy lub osób, jeżeli podlega szkoleniu dodatkowemu.

4. Warunkiem rozpoczęcia szkolenia jest przygotowanie przez ośrodek imiennych list osób zakwalifikowanych na kurs — na druku, którego wzór określa załącznik do programu, stosownie do dokumentów, o których mowa w ust. 3.

5. Zaświadczenie otrzymuje osoba, która:

- 1) odbyła wymagane programem szkolenie,
- 2) uzyskała pozytywny wynik nauczania.

6. Dyrektor ośrodka prowadzi rejestr osób szkolonych w systemie informatycznym lub w formie zeszytu zawierający następujące dane:

- 1) liczbę porządkową,
- 2) imię, nazwisko i numer PESEL osoby, której dotyczy,
- 3) numer prawa jazdy lub pozwolenia oraz numer świadectwa kwalifikacji, jeżeli jest wymagane,
- 4) numer kursu dokształcającego i datę jego rozpoczęcia,
- 5) numer i datę wydanego zaświadczenia.

7. Listy osób zakwalifikowanych na kurs powinny być zszyte w książkę, jako roczne dokumenty trwałego przechowywania, oraz zawierać na ostatniej stronie adnotację osoby sprawującej w imieniu wojewody nadzór o liczbie stron i list, z jej podpisem i pieczętą.

8. W przypadku wydania osobie zaświadczenia, dokumenty, o których mowa w ust. 3, podlegają zwrotowi.

Plan nauczania

§ 2. 1. Liczbę godzin zajęć teoretycznych i praktycznych dla kierowców podlegających szkoleniu podstawowemu lub dodatkowemu określa się w tabeli.

Tabela

Poz.	Nazwa przedmiotu	Liczba godzin zajęć	
		teoretycznych szkolenie pods./dodat.	praktycznych
1	Racjonalne prowadzenie pojazdu	8/2	lit. e)-15 min+20 min*), lit. g)-4 lit. h)-4
2	Stosowanie przepisów	10/3	
3	Świadczenie usług	6/1	
4	Sprawdzian	20 min	
5	Razem	24/6 godz. 20 min	8 godz. 35 min

*) 20 min — indywidualnie z każdym słuchaczem kursu.

2. W zakresie przedmiotu określonego w tabeli:

1) w poz. 1 powinny być ujęte tematy:

- a) właściwości techniczne pojazdu, w tym:
 - układ przeniesienia napędu,
 - charakterystyka momentu obrotowego,
 - moc i jednostkowe zużycie paliwa,
 - zakres optymalnych warunków pracy silnika,
 - wykresy przełożeń skrzyni biegów,

b) hamowanie, ABS, zwalniacz, regulator prędkości, w tym:

- charakterystyka podciśnieniowego hydraulicznego układu wspomagania hamulców,
- ograniczenia używania hamulców i zwalniacza, łączne używanie hamulców i zwalniacza, sposoby ograniczania prędkości w różnych warunkach drogowych i atmosferycznych,

- lepsze wykorzystywanie prędkości i przełożeń skrzyni biegów oraz bezwładności pojazdu, wpływ masy i rozmiarów pojazdu wraz z ładunkiem,
 - kontrole i przeglądy należące do obowiązków kierowcy, działania w przypadku uszkodzenia pojazdu,
- c) zapobieganie wypadkom drogowym, w tym:
- percepcja niebezpieczeństwa,
 - czynniki wpływające na wypadki, niebezpieczne warunki jazdy związane ze stanem nawierzchni, jazdą w dzień i w nocy, jazdą w koleinach, jazdą w tunelu, przy parkowaniu,
- d) zwracanie uwagi na innych uczestników ruchu, w tym:
- zrozumienie intencji innego uczestnika ruchu drogowego,
 - czynniki specyficzne dotyczące innych uczestników ruchu (pojazdy wolnobieżne, pojazdy jednośladowe, piesi),
- e) zawodowe manewrowanie pojazdem, w tym:
- identyfikacja przeszkód, przygotowanie do wykonania manewru,
 - widoczność, martwe pola, pole widzenia,
 - profesjonalne wykonywanie manewrów,
- f) optymalizacja zużycia paliwa, w odniesieniu do tematów określonych w lit. a)—e),
- g) ładunek pojazdu oraz zabezpieczenie ładunku (dotyczy kursu doszkadzającego kierowców przewożących rzeczy), w tym:
- siły działające na pojazd w ruchu,
 - kalkulacja obciążenia pojazdu lub zespołu pojazdów, konsekwencje przeciążenia osi pojazdu, stabilność pojazdu i środek ciężkości,
 - dystrybucja ładowania, typy opakowań i palet,
 - wykorzystywanie tylnej platformy ładowniczej,
 - podstawowe kategorie ładunków wymagające zabezpieczenia, techniki zabezpieczenia ładunków, stosowanie pasów zabezpieczających, kontrola urządzeń zabezpieczających, stosowanie wyposażenia przeładunkowego,
 - nakładanie i zdejmowanie plandeki,
- h) bezpieczeństwo pasażerów i komfort jazdy (dotyczy kursu doszkadzającego kierowców przewożących osoby), w tym:
- odpowiedzialność kierowcy,
 - przewóz dzieci,
 - kontrola przed odjazdem,
- 2) w poz. 2 powinny być ujęte tematy:
- a) podstawowe przepisy regulujące wykonywanie transportu drogowego i stosowanie w transporcie drogowym dokumentów i formularzy, w tym:
- licencje i ich rodzaje,
 - wypis z licencji,
 - zezwolenia i ich rodzaje, z tego:
- wymagane przy wykonywaniu przewozów regularnych, przewozów regularnych specjalnych, przewozów wahałowych lub okazjonalnych,
 - zagraniczne, stosowane w międzynarodowym transporcie drogowym,
 - na przejazd pojazdu, z ładunkiem lub bez ładunku, o masie, naciskach osi lub wymiarach przekraczających wielkości określone w odrębnych przepisach,
 - wypis z wykazu numerów rejestracyjnych pojazdów samochodowych, wymagany przy wykonywaniu międzynarodowego transportu drogowego,
 - formularz jazdy wymagany przy wykonywaniu przewozów okazjonalnych lub wahałowych, a także przewozów na potrzeby własne,
 - zaświadczenie lub wypis z zaświadczenia, wymagane przy wykonywaniu przewozu drogowego na potrzeby własne,
 - dowód uiszczenia należnej opłaty za korzystanie z dróg krajowych,
 - zapis urzędu rejestrującego samoczynnie prędkość jazdy, czas jazdy i czas postoju,
 - inne dokumenty, formularze umów i zaświadczeń wymagane przy wykonywaniu przewozu osób lub rzeczy, na podstawie odrębnych przepisów, umów międzynarodowych i konwencji,
 - rodzaje dokumentów, do których posiadania w pojeździe wykonującym transport drogowy zobowiązany jest jego kierowca,
 - znajomość organów i instytucji wydających dokumenty i formularze oraz pobierających opłaty,
 - prawidłowe wypełnianie druków, formularzy i innych dokumentów wymaganych przepisami,
 - orientacja w lokalizacji i warunkach funkcjonowania przejść granicznych,
- b) przepisy dotyczące ruchu drogowego, w tym:
- znaki drogowe, ograniczenia i zakazy w ruchu,
 - zatrzymywanie się i parkowanie, wykorzystywanie specjalnej infrastruktury,
 - bezpieczne odległości między pojazdami,
 - kontrole i sankcje,
- c) przepisy socjalne, w tym:
- przepisy o czasie pracy i odpoczynku kierowców w transporcie drogowym — specyfika, zasady stosowania,
 - sankcje za nieprzestrzeganie przepisów, w tym za niewłaściwe użytkowanie tachografu,
- 3) w poz. 3 powinny być ujęte tematy:
- a) wiedza i świadomość możliwych wypadków przy pracy, w tym:
- kategorie wypadków przy pracy w sektorze transportu,
 - konsekwencje społeczne, materialne, finansowe,

b) handel nielegalnymi imigrantami oraz nielegalna emigracja, w tym:

- informacje ogólne, skutki dla kierowców, środki zaradcze, formularz jazdy,
- zakres odpowiedzialności przewoźnika drogowego,

c) zasady ergonomiczne, w tym:

- postawa i koordynacja ruchów, ryzykowne ruchy i postawy ciała,
- sprawność fizyczna, ochrona osobista,

d) zdrowie, w tym:

- wybór jedzenia, skutki spożycia alkoholu, narkotyków lub innych substancji mogących wpłynąć na zachowanie kierowcy, symptomy,
- przyczyny i skutki zmęczenia oraz stresu, rola przestrzegania cyklu praca — odpoczynek,

e) zachowanie w nagłej sytuacji, w tym:

- ocena sytuacji, unikanie komplikowania skutków wypadku, wzywanie pomocy, udzielanie pierwszej pomocy, działania w przypadku pożaru,
- podstawowe zasady sporządzania raportu z wypadku,

f) środowisko ekonomiczne w sektorze transportu, w tym:

- miejsce i relacje sektora transportu w stosunku do innych dziedzin gospodarki, transport drogowy a inne dziedziny transportu, różnorodność sfer działania transportu drogowego (transport drogowy zarobkowy, przewóz na potrzeby własne, transport kombinowany),
- organizacja podstawowych rodzajów przedsiębiorstw transportowych i pomocniczej działalności transportowej,
- specjalizacja w transporcie (transport cystern, chłodni, odpadów, żywych zwierząt itp.), zmiany w sektorze transportu (zróźnicowanie świadczonych usług, podwykonawstwo, spedycja, centra logistyczne),

g) wizerunek przedsiębiorstwa, w tym:

- znaczenie wykonywania przez kierowcę usług na wysokim poziomie, rola kierowcy, cechy osób, z którymi kierowca współpracuje, aspekty relacji interpersonalnych
- utrzymanie pojazdu, organizacja pracy.

3. Zajęcia praktyczne:

1) mogą być rozpoczęte po zakończeniu zajęć teoretycznych przewidzianych dla określonego przedmiotu,

2) określone w ust. 2 pkt 1:

a) lit. e) — realizuje się na placu manewrowym ośrodka i obejmują:

- pokaz wykonania, odpowiednio do rodzaju kursu (w zakresie kategorii C+E lub D prawa

jazdy), obowiązujących kandydatów na kierowców zadań egzaminacyjnych,

- wykonanie przez słuchacza kursu zadań objętych zakresem pokazu,

b) lit. g) i h) — realizuje się w przedsiębiorstwie transportowym wykonującym — odpowiednio do rodzaju kursu — przewóz rzeczy lub osób.

4. Godziny zajęć teoretycznych równają się 45 min, a zajęć praktycznych 60 min.

5. Szkolenie dodatkowe obejmuje wyłącznie zajęcia teoretyczne.

§ 3. 1. Kurs kończy się sprawdzianem, który obejmuje 3 pytania z każdego przedmiotu ujętego planem nauczania. Osoba szkolona uzyskuje pozytywny wynik nauczania, jeżeli udzieliła co najmniej dwie poprawne odpowiedzi na przewidziane dla określonego przedmiotu pytania.

2. Osoba, która dwukrotnie uzyskała negatywny wynik nauczania, podlega szkoleniu dodatkowemu.

Charakterystyka absolwenta kursu

§ 4. Absolwent kursu, w zakresie objętym nauczaniem — odpowiednio do rodzaju kursu, powinien:

1) posiadać znajomość:

- a) budowy i działania podstawowych mechanizmów pojazdu mających wpływ na bezpieczeństwo jazdy,
- b) bezpiecznej i ekonomicznej jazdy,
- c) koniecznych działań po wypadku lub w innej nagłej sytuacji (np. pożar),
- d) procedur transportowych i administracyjnych, mających zastosowanie przy przewozie rzeczy lub osób,
- e) przepisów odnoszących się do krajowego przewozu osób lub rzeczy, czasu pracy kierowcy,
- f) odpowiedzialności kierowcy za przewóz rzeczy lub osób,
- g) dokumentów wymaganych w krajowym i międzynarodowym transporcie rzeczy lub osób,
- h) technik załadunku i rozładunku pojazdu oraz stosowanych w tym celu urządzeń, kalkulacji obciążenia pojazdu,
- i) typu opakowań i sposobów zabezpieczania ładunków,

2) posiadać umiejętności:

- a) kontroli pojazdu przed rozpoczęciem jazdy,
- b) oceny wymaganych do przewozu rzeczy lub osób dokumentów oraz posługiwania się tachografem,
- c) oceny obciążenia pojazdu i sposobu rozmieszczenia oraz zabezpieczenia ładunku,
- d) zawodowego manewrowania pojazdem.

Załącznik do programu kursu dokształcającego
kierowców wykonujących transport drogowy

LISTA OSÓB ZAKWALIFIKOWANYCH NA KURS

Nazwa jednostki prowadzącej szkolenie

Kurs dokształcający kierowców przewożących rzeczy/osoby*).

Szkolenie podstawowe/dodatkowe*).

Data rozpoczęcia

Prowadzący zajęcia:

a)

b)

c)

Nr kursu **)

Poz.	Nazwisko i imię	Nr Pesel	Obecność	Wynik nauczania	Nr zaświad.	Data wydania
1	2	3	4	5	6	7
1						
2						
itd.						

Zatwierdzam:

.....
podpis i pieczęć dyrektora

Objaśnienia:

*) niepotrzebne skreślić,

**) numer kolejnego kursu łamany przez dwie ostatnie cyfry roku, przy czym numer ten poprzedza się:

- literami RP, jeżeli kurs dotyczy kierowców przewożących rzeczy i szkolenia podstawowego,
- literami RD, jeżeli kurs dotyczy kierowców przewożących rzeczy i szkolenia dodatkowego,
- literami OP, jeżeli kurs dotyczy kierowców przewożących osoby i szkolenia podstawowego,
- literami OD, jeżeli kurs dotyczy kierowców przewożących osoby i szkolenia dodatkowego.

Format A5, układ pionowy

Data wydania

(pieczęć jednostki szkolejcej)

Zaświadczenie nr ¹⁾

o ukończeniu kursu dla kandydatów na instruktorów

Pan(i)
(nazwisko) (imię)

Nr PESEL/Data urodzenia

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

²⁾

zarejestrowany(a) w książce ewidencji osób szkolonych nrpoz.....

mający(a):
 prawo jazdy kategorii..... ³⁾ nr
 pozwolenie nr..... ⁴⁾
 odbył(a) szkolenie podstawowe / dodatkowe ⁴⁾:

Poz.	Kategorie ³⁾ Pozwolenie ⁴⁾	Data rozpoczęcia szkolenia	Data zakończenia szkolenia	Liczba godzin zajęć		Podpis przewodniczącego komisji
				teoretycznych	praktycznych	
1	2	3	4	5	6	7
1						
2						
3						

i został(a) uznany(a) za przygotowanego(a) do złożenia egzaminu przed komisją powołaną przez wojewodę.

.....
(podpis i pieczęć kierownika jednostki szkolejcej)

Objaśnienia:

¹⁾ wpisać kolejny numer zaświadczenia łamany przez rok jego wydania,
²⁾ datę urodzenia można wpisać tylko osobom, które nie mają nadanego numeru PESEL,
³⁾ wpisać oznaczenia literowe kategorii prawa jazdy,
⁴⁾ niepotrzebne skreślić.